

memo

Programma i-Sociaal Domein voor gemeenten en zorgaanbieders

Aan: Deelnemers regiodagen 'Financiële afwikkeling 2015 Jeugd en Wmo'
Van: Projectteam Financiële controle
Datum: 4/1/2016
Betreft: Samenvatting opbrengst regiodagen

Inleiding

Tijdens zes regiobijeenkomsten en een online vragenuur heeft het programma i-Sociaal Domein aanbieders en gemeenten met elkaar in gesprek gebracht over de financiële afwikkeling van het transitiejaar 2015 voor zorg in natura. Aansluitend op formele brieven van BZK, VNG en NBA zijn alternatieven besproken voor het jaarrekeningprocessen 2015 bij aanbieders en gemeenten. Dit memo beschrijft de belangrijkste inzichten die wij in deze bijeenkomsten met de deelnemers hebben gedeeld en opgehaald.

Dit memo is daarmee een samenvatting voor de deelnemers en voor mensen die niet bij de bijeenkomsten aanwezig waren. De verzamelde inzichten vormen tegelijkertijd ook het vertrekpunt voor de activiteiten van de werkgroep financiële controle in het programma in 2016.

Dit memo is gestructureerd in vier onderdelen:

- Inzicht in de knelpunten rond de financiële afsluiting 2015;
- Mogelijke oplossingsrichtingen jaarrekening 2015;
- Specifieke knelpunten;
- Blik vooruit.

In afstemming met VNG, branches en accountants heeft het programma een [handreiking opgesteld over de financiële afwikkeling 2015 voor zorg in natura](#). Deze gaat uitgebreider in op de achtergronden en oplossingsrichtingen. Zie ook onderaan dit document de lijst met genoemde publicaties en brieven.

Inzicht in de knelpunten rond de financiële afsluiting 2015

De belangrijkste belemmeringen in het jaarrekeningproces dit transitiejaar zijn met elkaar gedeeld en herkend, zie ook de brieven van VNG, NBA en BZK.

1. De informatie-uitwisseling tussen aanbieders en gemeenten in het transitiejaar nog in ontwikkeling;
2. Het declaratieverkeer is laat op gang gekomen of loopt nog steeds niet goed;
3. Tijdspad door stapeling van controles bij aanbieders en gemeentelijke organisatie onder druk;
4. Gemeenten werken vaak met controleprotocollen voor de 'eigen' cliënten wat leidt tot grote controle-inspanning en –kosten bij aanbieders die voor meerdere gemeenten werken;
5. Onvoldoende accountants voor controles bij aanbieders en gemeenten.

Van contract tot controle: Stem af wat er echt nodig is

Omdat de contracten voor zorg in natura (ZIN) Wmo en Jeugd 2015 onder grote druk tot stand gekomen is de operationalisering pas in de loop van 2015 tot stand gekomen. Niet alles wat in contracten was opgenomen bleek realistisch of zelfs nodig. Communiceren is daarbij de sleutel voor oplossingen gebleken, zowel binnen (beleid, inkoop en uitvoering) als tussen organisaties. Ga met de constructieve driehoek in gesprek: aanbieder, gemeente en accountants om te kijken wat nodig en mogelijk is. Streef naar 'Less is More'. Houdt voor ogen dat de accountant in beginsel controleert tegen eisen die gemeente in het contract met de aanbieder stelt. Indien gemeente een andere (vorm van) controle ook wil toestaan, vraagt dit om een expliciet besluit. Voorbeeld is het [landelijk iZA-protocol](#).

Deelnemers ervaren grote urgentie en wensen herhaling te voorkomen

De tijd dringt richting de jaarrekening over 2015. Ook naar 2017 tikt de klok hard door omdat de inkoopronde binnenkort alweer starten. Partijen benadrukken maximaal te willen leren van inzichten en ervaringen uit 2015, maar roepen ook op tot realisme. Niet alle problemen zijn eenvoudig weg te nemen op korte termijn. Advies aan deelnemers van gemeenten, veelal vanuit bedrijfsvoering, is om hierin samen te werken met beleid, de wethouder nadrukkelijk te informeren en ook de gemeenteraad mee te nemen in dit proces.

Impact van het ontbreken van goedkeurende verklaring bij aanbieders is groot

Het uitblijven goedkeurende verklaring bij de jaarrekening kan voor aanbieders grote financiële gevolgen hebben, bijvoorbeeld bij het verkrijgen van werkkapitaal en bij het verwerven van nieuwe opdrachten. Voor gemeenten zijn gevolgen met name politiek. Het uitblijven van een goedkeurende verklaring bij de gemeentelijke jaarrekening leidt op zichzelf niet tot verscherpt toezicht vanuit de provincie.

Oplossingsrichtingen voor jaarrekeningen 2015

Door heel veel verschillende redenen is in 2015 het reguliere facturatie- en controleproces niet (op tijd) op gang gekomen. Met verwijzing naar brieven van BZK, VNG en accountants zijn diverse oplossingen mogelijk. Er is géén centrale (voorkeurs)oplossing; wel enkele oplossingsrichtingen die (aanvullend) helpen de problematiek van 2015 hanteerbaar te maken. Belangrijkste zijn het landelijk iZA protocol en/of de finale afrekening, zie toelichting hieronder.

iZA protocol: goed alternatief voor bovenregionaal werkende aanbieders

Zowel accountants als aanbieders houden een bijzonder sterk pleidooi voor het gebruik van het landelijk iZA protocol voor 2015, omdat de controlelast hiermee hanteerbaar wordt. Hiermee kan aanbieder tevens laten zien dat haar administratie op orde is. Dringend verzoek aan gemeenten om de aanbieders te laten weten dat zij akkoord zijn met deze vorm van controle op de productieverantwoording, anders zal de accountant van de aanbieder zich genoodzaakt voelen te controleren op basis van de (oorspronkelijke) contracten of mogelijk komen met een oordeelsonthouding.

Finale afrekening: overeenstemming over besteding 2015

Vroeg of laat zullen aanbieders en gemeenten 2015 financieel moeten afsluiten en dus overeenstemming moeten bereiken. Wanneer partijen samen een af te rekenen bedrag voor geleverde zorg in 2015 overeenkomen kan dit een pragmatisch sluitstuk zijn in het jaarrekeningproces tussen gemeenten en aanbieders. Een finale afrekening is een (vernieuwde) overeenkomst tussen aanbieder en gemeente over het definitieve bedrag voor de zorglevering in 2015, waarmee de accountant getrouwheid van de betaling kan vaststellen. Zoals bedoeld in formele brieven van VNG, NBA en BZK wordt hiermee de keuze gemaakt niet langer te investeren in het aantonen van de financiële rechtmatigheid van de zorg-in-natura-betalingen.

Specifieke knelpunten

Tijdens de bijeenkomsten kwamen knelpunten naar voren die belemmerend kunnen zijn voor het afwickelen van 2015.

Woonplaatsbeginsel

De gemeente is volgens de wet verantwoordelijk om het woonplaatsbeginsel vast te stellen en er zijn tools beschikbaar voor gemeenten om dit te kunnen doen. Dit betekent niet dat het onrechtmatig is wanneer ze toch betalen voor zorg geleverd aan een jeugdige waarvan de gezagsdrager in een andere woonplaats woont.

Voor aanbieders van jeugdhulp is het woonplaatsbeginsel een lastig onderwerp. Vaak zal de woonplaats al worden vastgesteld bij aanvang zorg door de gemeente. Wanneer dat niet zo is, zal de aanbieder een zo goed mogelijke inschatting maken welke gemeente verantwoordelijk is, opdat de factuur snel betaald kan worden. Wanneer controle op het woonplaatsbeginsel door de gemeente wordt gedaan, kan deze uit het controleprotocol bij de instelling worden geschrapt.

DBC's GGZ

Een specifiek knelpunt blijkt de betaling van zorgtrajecten, met name de DBC's in specialistische jeugd-GGZ. Bij gemeenten is dit lastig vanwege het werken in boekjaren, terwijl DBC trajecten vaak over het jaar heenlopen. Voor aanbieders is het achteraf betalen van DBC's een financiële last. Landelijk wordt gezocht naar nieuwe vormen van bekostiging van specialistische Jeugdhulp. Via VNG en branches zult u hierover op de hoogte worden gehouden.

Voor de tussentijd kiezen gemeenten vaak als oplossing om een beschikking te verlenen op hoofddiagnosegroep en per kwartaal een rapportage te vragen over de post OHW om het financiële beslag te kunnen monitoren. Deze opgave OHW per einde van het jaar kan ook

gebruikt worden om de vertaalslag te maken van de DBC-registratie naar het boekjaar van gemeenten. We verwijzen hiervoor naar een [handreiking van VNG en GGZ-Nederland](#).¹

Blik vooruit

Standaardisatie van informatieprocessen is randvoorwaarde

Vanuit deelnemers horen we een sterke wens tot standaardisatie in de bedrijfsvoering, met name daar waar automatisering nodig is. Goed werkend berichtenverkeer is een randvoorwaarde voor verlaging van administratieve lasten. Dit blijkt in de praktijk niet eenvoudig en vraagt nog veel tijd en inspanning. Veel partijen worstelen nog met de techniek. Het programma i-Sociaal Domein biedt ondersteuning aan gemeenten en aanbieders. Ook werkt het programma samen met de softwareleveranciers om tijdig goede service te verlenen. Aanbieders vragen om vereenvoudiging en standaardisatie van te automatiseren parameters als eenheden zoals uren, dagen, vierwekelijks of maandelijks.

Programma gaat aan de slag met drie uitvoeringsvarianten

Niet alles kan, zal of hoeft gelijk te worden in een decentraal stelsel. Wij verwachten dat harmonisatie rond drie uitvoeringsvarianten (taakgericht, inspanningsgericht of outputgericht) een belangrijke stap voorwaarts is, waarbinnen voldoende ruimte blijft aan gemeenten voor keuzes in beleid en sturing. Het programma werkt met aanbieders en gemeenten 'best practices' uit per uitvoeringsvariant. Daarbij wordt gezocht naar een scherpe afbakening tussen de financiële controle en overige beleidsinformatie die relevant is in de relatie aanbieder-gemeente. Hierdoor wordt de overige informatie niet onnodig belast met een accountantsoordeel, maar blijft deze wel zijn functie houden in de contractrelatie.

Hoe bestrijden we de veelheid van eisen?

Tijdens de bijeenkomsten zijn veel knelpunten naar boven gekomen. Vaak blijkt afstemming tussen partijen een belangrijke sleutel voor de oplossing, zowel bij het afwickelen van transitiejaar 2015 als het voorkomen van de benoemde knelpunten in de toekomst. Maar het aantal partijen is enorm groot, 390 gemeenten en meer dan 6.000 zorgaanbieders. Hieruit ontstaat, vanuit de deelnemers aan de regionale bijeenkomsten, de roep om meer regie, standaardisatie en harmonisatie. Aanwezigen wensen geen centrale regelgeving zoals in ZVW of WLZ, maar zoeken een manier om de veelheid te reduceren. Wij vatten dit samen als "Hoe komen we de vrijblijvendheid voorbij?". Een mooie uitdaging om samen op te pakken.

Publicaties

- [Landelijk controleprotocol productieverantwoording iZA Project \(oktober 2015\)](#) (NBA overzichtspagina)
- [Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2015 \(pdf\)](#) (het iZA-protocol, versie november 2015, pdf)
- [Handreiking Toelichting finale afrekening bij naturacontracten Wmo en Jeugd 2015](#) (VNG, 22-02-2016, pdf)
- [Productieafspraken Jeugd-GGZ per boekjaar](#) (VNG, oktober 2014, pdf)

¹ https://vng.nl/files/vng/publicaties/2015/20151001-jaarovergang_jeugdhulptrajecten.pdf

Ledenbrieven VNG en brieven van NBA aan gemeenten en zorginstellingen

- [Brief NBA aan gemeenteraden, Colleges van B&W en Gemeentesecretarissen: Knelpunten decentralisaties](#) (NBA, 17 februari 2016)
- [Accountantscontrole sociaal domein 2015](#), tweede ledenbrief VNG (18-02-2016)
- [Accountantscontrole sociaal domein 2015](#), eerste ledenbrief VNG (21-12-2015)
- [Afronden jaarrekening 2015 sociaal domein](#), NBA aan bestuur gemeenten en zorginstellingen (17-02-2016)

Meer informatie

- [Opname Online Vragenuur Financiële afsluiting 2015](#) van ISD Programma, 17-02-2016
- [Handreiking verantwoording PGB's in jaarrekening van de gemeente](#)